

IMAGINÁRNY PRIATEĽ

IKAR

Smrť sa približuje.
Zomrieme na Štedrý deň.

STEPHEN CHBOŠKY

IMAGINÁRNY
PRIATEĽ

STEPHEN
CHBOSKY

IMAGINÁRNÝ
PRIATEĽ

Preložil Alojz Keníž

IKAR

Stephen Chbosky
IMAGINARY FRIEND

Copyright © 2019 by Stephen Chbosky
Translation © 2020 by Alojz Keníž
Jacket design by gray318
Jacket © 2019 Hachette Book Group, Inc.
Author photograph © Meredith Morris
Slovak edition © 2020 by IKAR, a.s.

Z anglického originálu Imaginary Friend (Grand Central Publishing,
New York 2019) preložil Alojz Keníž.
Redigovala Beata Vrzgulová.
Korigovala Silvia Zubeková.
Obálku podľa originálu upravil Augustín Putera.
Technická redaktorka Helena Oleňová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava v roku 2020
ako svoju 1 640. publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.

ISBN 978-80-551-7199-9

*Venujem Liz a matkám
vo všech kútoch sveta*

POĎAKOVANIE

O všetkých uvedených v zozname si dovoľím povedať, že bez nich by kniha nevznikla, a preto im z celého srdca ďakujem.

Liz, Maccie a Theovi Chboskyovcom

Wessovi Millerovi

Karen Kosztolnyikovej

Benovi Sevierovi

Emadovi Akhtarovi

Lurii Rittenbergovej

Laure Jorstadovej

Laure Cherkasovej

Ericovi Simonoffovi

Jeffovi Gorinovi

Laure Bonnerovej

Kelsey Nicolle Svottovej

Ave Dallairovej

Randymu Ludenskymu

Jill Blotevogelovej

Robbiemu Thompsonovi

Stacy, Johnovi a Drew Dowdleovcom

Fredovi a Lei Chboskyovcom

A rodine...

Emme Watsonovej, lebo dala podnet na dokončenie románu Kto stojí v kúte,
a Stephenovi Kingovi, lebo ma inšpiroval vo všetkom ostatnom.

Pred pätdesiatimi rokmi...

*N*eschádzaj z ulice. Nechytia ťa, ak nezídeš z ulice.

Malý David Olson tušil, že sa dostal do ťažkostí. V okamihu, ako sa mama a ocko vrátili, vedel, že dostane. Jedinú nádej preňho predstavoval vankúš pod prikrývkou, lebo naznačoval, že ešte stále leží v posteli. Videl, ako to robia v televízii. Ale v tejto chvíli na tom nezáležalo. Potajomky vyšiel zo spálne, zliezal po brečtane, pošmykol sa a poranil si nohu. Nič vážne. Nič také ako jeho brat pri futbale. Nestálo to za reč.

Malý David Olson krivkal po Sennej ulici. Na okolité vrchy sadala hmla a vlhčila mu tvár. Pozrel na mesiac. Predvádzal sa v splne. Už druhý deň po sebe. Modrý mesiac. Tak ho nazval jeho starší brat. Ako v pesničke, pri nej ocko s mamou niekedy tancovali. Ešte vtedy, keď boli šťastní. Ešte predtým než im David narobil starosti.

Modrý mesiac.

Videl som, ako stojíš sám.

Malý David Olson čosi začul v kríkoch. Na okamih mu blyso hlavou, či sa mu znovu niečo nesníva. Ale nesnívalo. Vedel, že nie. Nesmel zaspať, hoci ho bolela hlava. Dnes sa tam musí dostať.

Minulo ho auto, hmlu vykúpalo reflektormi. Keď malému Davidovi Olsonovi do uší udrel rokenrol, schoval sa za poštovú schránku. Niekoľko pubertiakov sa rozosmialo. Mnoho chalanov odvádzajú do armády a čoraz častejšie na autách jazdia opití. Aspoň tak sa vyjadril ocko.

„David?“ šepol hlas. Sipel. Prskal.

Oslovil ho niekto? Alebo slovo len začul?

„Kto je tam?“ spýtal sa David.

Ticho.

Určite sa mu to len zazdalo. Nič sa nestalo. Aspoňže sa mu neprihovárala syčiaci žena. Aspoňže sa mu nesnívalo.

Alebo snívalo?

David sa pozrel dolu kopcom na roh ulice a veľkú pouličnú lampu na Montereyskej ceste. Pubertiaci preferovali popri nej a so sebou vzali aj rachot hudby. Vtom David zbadal tieň postavy. Stála priamo pod lampou. Čakala a pískala si. Pesničku, čo tak trochu pripomínala

Modrý mesiac.

Davidovi sa na chrbte zježili všetky chlpy.

Nechod' k tomu rohu.

Nepriblíž sa k tej osobe.

Malý David Olson si to radšej strihol cez dvory.

Po špičkách prešiel cez starý plot. *Nedovoľ, aby ťa počuli. Alebo videli. Si mimo ulice. A to je nebezpečné.* Pozrel do okna, kde sa opatrovateľka detí milovala s priateľom, pričom dieťa plakalo. Plač pripomínal mačku. Ešte stále si bol istý, že sa mu nesníva, ale čoraz ťažšie sa o tom presviedčal. Podliezol plot a od mokrej trávy si zafúľal pyžamu. Vedel, že flaky pred mamou neskryje. Musí si ich vyprať sám. Ako vtedy, keď sa v posteli znovu pocikával. Plachty každé ráno vypral. Nechcel, aby sa to mama dozvedela. Kládla by mu otázky, na aké by nevedel odpovedať.

Nie nahlas.

Za domom Marucovcov prechádzal lesíkom. Popri hojdačkách, ktoré pán Maruca postavil so synmi. Po ťažkej dennej práci ich vždy čakali dva keksíky a pohár mlieka. Malý David Olson im raz či dvakrát pomáhal. Veľmi rád mal keksíky Oreo. Najmä vtedy, keď trochu zmäkli a zostarli.

„David?“

Šepot zaznel hlasnejšie. Obzrel sa. Nikde nikoho nevidel. Vykukol spoza domov na pouličnú lampu. Tieňová postava zmizla. Mohla byť hocikde. Možno priamo za ním. *Ach, Bože, prosím ťa, len nech to nie je syčiaci žena. Prosím, nedovoľ, aby som zaspal.*

Prask.

Za chrptom mu praskol konárik. Malý David Olson zabudol na poranenú nohu a rozbehol sa. Preletel cez trávnik Pruzanovcov na Carmellskú cestu a zabočil doľava. Počul dychčať psy. Blížili sa, ale nie psy, len zvuky. Ako v sne. Ako keď mraučí mačiatko. Bežali za ním. Preto sa rozbehol rýchlejšie.

Malými topánkami cupkal po mokrom chodníku. Cmuk, cmuk, cmuk, ako keď ho bozkáva stará mama.

Keď sa konečne dostal na roh Montereyskej cesty, zabočil doprava. Bežal stredom ulice. Ako keď sa čln plaví na rieke. *Neschádzaj z ulice. Nedostanú ťa, keď zostaneš na ulici.* Z každej strany počul zvuky. Tichý sykot. A psie dychčanie. Lízanie. A mačiatka. A šepot. „David? Zíď z ulice. Zraníš sa. Prejdi na trávnik, tam je to bezpečnejšie.“

Vedel, že hlas patrí syčiacej žene. Spočiatku vždy mávala pekný hlas. Ako supľujúci učiteľ, čo sa veľmi usiluje. No len čo ste sa na ňu pozreli, prestala byť pekná. Zmenila sa na zuby a syčiace ústa. Vyzerala horšie než zlá čarodejnica. Horšie než čokoľvek iné. Štyri nohy ako pes. Alebo dlhý krk ako žirafa. Sssss.

„David? Tvoja mama si poranila nohy. Má ich celé dorezané. Poď a pomôž mi.“

V tej chvíli syčiaca žena používala mamin hlas. To sa nepatrí, ale robila to. Dokonca sa vedela na ňu aj premeniť. Prvý raz jej to vyšlo. Išiel za ňou na trávnik. Vtedy sa ho zmocnila. Po tejto udalosti nespal dva dni. Odviedla ho do domu so suterénom a s pecou.

„Pomôž mame, ty posratý krpec.“

Tentoraz začul hlas starej mamy, ale nepatril starej mame. David zacítil biele zuby syčiacej ženy. *Nedívaj sa na ne. Dívaj sa pred seba. Neprestávaj bežať. Zabejni do slepej ulice. Tam ju navždy odplašíš. Prejdi k poslednej pouličnej lampe.*

„Sssss.“

David Olson pozrel pred seba na poslednú pouličnú lampu v slepej uličke. A zastal.

Tieňová postava sa vrátila.

Stála uprostred rozliateho svetla z pouličnej lampy. Čakala a pískala. Sen či nie sen, rovnako zlé možnosti. David však teraz nemohol zastať. Všetko zostalo na ňom. Musel prejsť popri osvietenej postave, aby sa dostal na miesto stretnutia.

„Sssssssss.“

Syčiaca žena sa priblížila. Stála za ním. David Olson aj napriek zvrchníku odrazu pocítil chlad a vlhkú pyžamu. Len kráčaj ďalej. Nemal na výber. Buď smelý ako tvoj starší brat. Buď smelý ako odvedení chalani. Buď smelý a kráčaj ďalej. Jeden krôčik. Druhý krôčik.

„Ahoj,“ pozdravil malý David Olson.

Postava mlčala, ani sa nepohla. Len sa nadychovala a vydychovala, dychom vytvárala oblaky.

„Ahoj. Kto si?“ spýtal sa David.

Ticho. Svet zadržal dych. Malý David Olson posúval malíček na nohe do rozliateho svetla. Postava sa strhla.

„Prepáč, ale potrebujem prejsť. Môžem?“

Znova len ticho. David zasunul prst do svetla. Postava sa obracala. Davidovi blysko hlavou, že sa vráti domov, ale cestu musel dokončiť. Jediný spôsob, ako ju zastaviť. Vložil do svetla celú nohu. Postava sa znovu obrátila. Socha sa prebúdzala. Celá noha. Ďalší obrat. Napokon to David nevydržal a vošiel do svetla. Postava naňho zaútočila. Stonala. Vystierala ruky. David prebehol kruhom. Postava za ním. Lízala. Kričala. David cítil, ako ťahuje dlhé nechty a už-už sa ho chystá chytiť za vlasy. Na tvrdom chodníku sa pošmykol ako pri bezbale. Oškrel si koleno, ale na tom nezáležalo. Vyšiel zo svetla. Postava sa prestala hýbať. David prešiel na koniec ulice. Slepej ulice s dreveným zrubom a novomanželmi.

Malý David Olson sa zahľadel mimo ulice. Noc bola tichá. Len zopár cvrčkov. Trochu hmly osvetľujúcej chodník medzi stromami. David sa triasol od strachu, ale nemohol sa zastaviť. Všetko záviselo od neho. Musel to ukončiť, inak by syčiaci žena vyšla von. A jeho starší brat by zomrel ako prvý.

Malý David Olson zišiel z ulice a kráčal.

Popri plote.

Cez pole.

A do lesa na Misijnej ulici.

Prvá část

Dnes

PRVÁ KAPITOLA

Snívam?

Práve to si malý chlapec pomyslel, keď stará dodávka nadskočila na spomaľovači a vytrhla ho zo spánku. Cítil, ako pohodlne sa mu v posteli leží, ale odrazu potreboval ísť na záchod. Do slnka prižmúril oči a vyzrel na ohijskú diaľnicu. Z augustovej horúčavy z nej stúpala para ako vlny v bazéne, kam ho mama vzala, keď nasporila vynechaním niekoľkých obedov. „Zhodila som pol druhu kila,“ pochválila sa a mrkla. Prežívali jeden z tých lepších dní.

Pretriel si oči a na sedadle vedľa vodiča sa vystrel. Rád cestoval na prednom sedadle, keď mama šoférovala. Mal pocit, akoby patril do klubu. Do zvláštneho klubu len preňho a pre túto pokojnú štíhlu paniu. Pozrel na ňu orámovanú ranným slnkom. Pokožka sa jej vtlačala do horúceho vinylového sedadla. Plecia červené okolo šnúrky na krku. Pokožka bledá tesne pod krátkymi nohavicami z odstrihnutých džínsov. V jednej ruke držala cigaretu a vyzerala skvele. Ako všetky staré filmové hviezdy z piatkových nočných filmov. Páčilo sa mu, že konce cigariet poznačil červený rúž. Učítelia v Denveri vraveli, že cigarety ľuďom škodia. Keď to povedal mame, zažartovala, že jej škodia učítelia, a fajčila ďalej.

„Vlastne, prepáč, učítelia sú dôležití, preto zabudni, že som také čosi povedala,“ ospravedlnila sa.

„Dobre,“ súhlasil.

Díval sa, ako cigaretu zahasila a hneď si zapálila ďalšiu. Robievala to len vtedy, keď mala starosti. Pri sťahovaní sa vždy trápila. Možno tentoraz budeme mať väčšie šťastie. Tak vždy pravievala odvtedy, čo ocko zomrel. Tentoraz to bude iné. Hoci nikdy nebolo.

Aj teraz utekali.

Potiahla si a dym sa obkrútil okolo kvapôčok augustového potu na jej spodnej pere. Ponad volant hľadela hlboko zamyslená. Trvalo jej celú minútu, kým si uvedomila, že sa zobudil. Okamžite sa usmiala.

„No, nie je krásne ráno?“ šepla.

Chlapec nedbal o to, aké je ráno. Ale mama áno. Preto aj on.

„Áno, mama. Naozaj je.“

Teraz jej vždy hovoril mama. Pred tromi rokmi ho požiadala, aby ju prestal volať maminka. Podľa nej tak robia len malí chlapi a ona nechce, aby jej syn bol malý. Niekedy ho požiadala, aby jej ukázal svaly. Napol chudučké malé ruky, aby nemal bicepsy také ploché. Silný ako jeho ocko na vianočnej fotografii. Mal len jednu jeho fotku.

„Si hladný, kamoš?“ spýtala sa.

Chlapec prikývol.

„Za mýtnicou je hranica a za ňou odpočívadlo. Celkom isto tam bude reštauračný bufet.“

„Budú mať aj palacinky s kúskami čokolády?“

Chlapec si na palacinky s kúskami čokolády pamätal z Portlandu. Spreď dvoch rokov. V meste pod bytom mali bufet. Kuchár vždy ponúkal palacinky s kúskami čokolády. Odvtedy už prešli Denver aj Michigan, ale na palacinky nikdy nezabudol a ani na toho fajn uja, čo ich pripravoval. Nevedel, že aj iní ujuvia okrem jeho ocka môžu byť fajn.

„Ak nebudú mať, zoženieme lentilky a hodíme ich na ne. Dobre?“

Chlapca sa zmocnili pochybnosti. Nikdy ju niečo také nepočul vysloviť. Ani keď sa sťahovali. Pri sťahovaní mala vždy pocit viny. No aj keď prežívala najväčšiu vinu, vravela mu, že čokoláda sa na raňajky neje. Dokonca sa k tomu priklonila aj vtedy, keď mal na raňajky čokoládový koktail. A ten sa teda za čokoládu neráta.

Už sa jej na to spýtal.

„Dobre,“ povedal a usmial sa, dúfal, že mu čokoládu dovolí aj viac ráz.

Pozrel späť na diaľnicu. Premávka sa spomalila, uvideli sanitku a doďávku. Záchranári obväzovali ranenému krvavú hlavu. Očividne si porezal čelo a zrejme mu chýbalo aj niekoľko zubov. Keď zašli trochu ďalej, na prednej kapote dodávky uvideli jeleňa. Parohy mal ešte vždy vrazené do predného okna. Oči otvorené. Krútil sa a bojoval o život, akoby nevedel, že zomiera.

„Nepozerať sa naňho,“ napomenula ho mama.

„Prepáč,“ odvetil a odvrátil hlavu.

Nepáčilo sa jej, keď sa díval na nepekné veci. Už ich vo svojom krátkom živote videl dosť. Najmä odkedy zomrel ocko. Pozrel sa inam a skúmal jej vlasy pod šatkou. Volala ju ručník, ale malý chlapec ju predsa len radšej považoval za šatku, aké vídal v starých piatkových filmoch. Na jedinej svojej fotografii z Vianoc sa díval na jej vlasy i na svoje hnedé, presne také, aké mal ocko.

Na otca sa veľmi nepamätal. Dokonca ani na jeho hlas. Len na vôňu tabaku na jeho košeli a na vôňu holiacej peny. Viac mu z neho nezostalo. O otcovi nevedel nič, len to, že musel byť veľký človek, lebo otcovia sú vždy takí. Veľkí ľudia.

„Mama?“ spýtal sa. „Je ti dobre?“

Nasadila svoj najlepší úsmev, ale na tvári sa jej zračil strach. Tak ako pred ôsmimi hodinami, keď ho uprostred noci zobudila a prikázala mu, aby si zbalil veci.

„Ponáhľaj sa,“ šepla.

Chlapec urobil, o čo ho požiadala. Všetko, čo mal, nahádzal do spacieho vaku. Keď po špičkách vošiel do obývačky, uvidel bezvedomého Jerryho ležať na gauči. Prstami si pretieral oči. Tými s tetovaním. Na chvíľu sa takmer prebral, ale neprebral. A kým opitý Jerry chrápal, nasadli do auta. S peniazmi v odkladacom priestore, Jerry o nich nevedel. Jerry si vzal všetko ostatné. V noci potichu odišli. Mama sa prvú hodinu pozerala do spätného zrkadla častejšie než na cestu.

„Mama? Nájde nás?“ spýtal sa chlapec.

„Nie,“ odvetila a zapálila si ďalšiu cigaretu.

Chlapec sa díval na mamu. V rannom svetle si napokon všimol, že líce nemá červené od mejkapu. Znovu sa ho zmocnil ten pocit. Pre seba si povedal.

Nesmieš zlyhať.

Slúbil si to. Díval sa na mamu a premýšľal, *ochránim ťa*. Nie ako keď bol naozaj veľmi malý a nemohol urobiť nič. Teraz už trochu vyrástol. A ani ruky nebude mať vždy ploché a chudé. Začne robiť kluky. Stane sa pre ňu mocnejším. Bude ju chrániť. Za ocka.

Nesmieš zlyhať.